

та моції, представлені поодинокими прикладами. Найчисельніші групи НЧ утворюють віддієслівні та відіменникові похідні слова, які позначають чоловіка за певним видом діяльності.

Обсяг статті унеможливило висвітлення всіх питань, що пов'язані з утворенням НЧ із суфіксом *-es*, тому проблема дослідження особливостей їх словотвору залишається актуальною і надалі.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Гончарова Т.В. Лінгвоаксіологічна семантика агентивних номінативних одиниць із формантом *-er* у сучасній англійській мові: Дис. ...канд. філол. наук: 10.02.04. - К., 2005. - 237 с
2. Клименко Н.Ф. Перифраз // Енциклопедія "Українська мова". - К.: Укр. енцикл., 2000. - С. 435.
3. Кубрякова Е.С. Основы морфологического анализа. - М.: Изд-во АН СССР, 1974. - 320 с.
4. Ягулова Л.М. Мовно-географічна варіативність системи середньовісньонімецьких префіксальних іменників: Монографія (Типологічні, зіставні, діахронічні дослідження. - Т.4). - Донецьк: ДонУ, 2007. - 605 с
5. Döring B., Eichler B. Sprache und Begriffsbildung in Fachtexten des 16. Jahrhunderts (Wissensliteratur im Mittelalter, 24). - Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag, 1996. - 342 S.
6. Ganslmayer Ch., Müller P., Ring Ur Wortbildung in der deutschen Urkundensprache des 13. Jahrhunderts // Zeitschrift für deutsche Philologie. - 2003. -Bd. 122.-H.3-S. 321-358.
7. Henzen W. Deutsche Wortbildung. - 3., durchgesehene und ergänzte Auflage. - Tübingen: Niemeyer, 1965. - 314 S.
8. Lexer M. Mittelhochdeutsches Handwörterbuch: In 3 Bd-n. - Nachdruck der Ausgabe Leipzig 1872-1878. - Stuttgart: S. Hierzel, 1992. - Bd. I. - 2262 S., Bd. II. - 2050 S., -Bd. III.-1632 S.
9. Moser S. Substantivische Affixbildung im Frühneuhochdeutschen. Morphologie und Semantik der Präfixe außer *ge-* und Suffixe *-el*, *-(l)ner*, *-(e)rich*, *-e(i)ss(e)in*), *-icht*, *-in*, *-lein*, *-ling*: Inaug.-Diss. - Würzburg, 1993. - 195 S.
10. Müller P.O. Substantiv-Derivation in den Schriften Albrecht Dürers: ein Beitrag zur Methodik historisch-synchroner Wortbildungsanalysen (Wortbildung des Nürnberger Frühneuhochdeutsch; Bd. 1). - Berlin; New York: de Gruyter, 1993. - 531 S.
11. Wellmann H. Das Substantiv / Deutsche Wortbildung. Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache. Eine Bestandaufnahme des Instituts für deutsche Sprache Forschungsstelle Innsbruck. Zweiter Hauptteil (Sprache der Gegenwart, 32). - Düsseldorf: Schwann, 1975. - 500 S.

ДЖЕРЕЛА ПРИКЛАДІВ ТА ПРИЙНЯТІ СКОРОЧЕННЯ

- AnnI: Das Annolied. Режим доступу до тексту:
<http://www.hs-ugsburg.de/~harsch/gemianica/Chronologie/1Uh/Annolied>
 BvR: Berthold von Regensburg. Sselic sint die reines herzen sint. Режим доступу до тексту: <http://sps.kl2.mo.us/khs/gmcling/bert.htm>
 NL: Das Nibelungenlied. Режим доступу до тексту:
<http://www.hs-augsburg.de/~harsch/germanica/Chronologie/12Jh/Nibelungen>
 WilC: Wilhelmcorpus. Wilhelm F. Corpus der altdeutschen Originalurkunden bis zum Jahr 1300: In 5 Bd-n. - Lahr (Baden): Moritz Schauenburg K.-G., 1943. - Bd I. - 515 S., Bd II. - 812 S., Bd III. - 600 S., Bd IV. - 653 S., Bd V. - 803 S.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олена Смоляк – здобувач кафедри германської філології Донецького національного університету.
 Наукові інтереси: словотвір німецької мови, назви осіб.

СУФІКСАЛЬНЕ ТВОРЕННЯ НАЗВ ПРОФЕСІЙ ЖІНОЧОГО РОДУ У НОВОГРЕЦЬКІЙ МОВІ (СУФІКСИ *-ΤΡΙΑ*, *-ΙΣΣΑ*)

Олена ТИЩЕНКО (Київ, Україна)

У статті розглянуто оформлення у жіночому роді назв професій, постійного заняття осіб за допомогою суфіксальної деривації у новогрецькій мові, подано частотність використання суфіксів жіночого роду для утворення іменників з відповідним значенням, проаналізовано співвідносні за статтю пари іменників.

The article deals with the suffixal derivation of the nouns with the meaning of occupational titles and professions in Modern Greek. Special attention is paid to the frequency of suffix usage for the feminine gender assignment, correlative pairs of nouns are analysed.

Тенденції розвитку науки на сучасному етапі характеризуються переходом до антропоцентризму, тому останнім часом гендерні дослідження у мовознавстві є надзвичайно актуальними. Особливий інтерес становить оформлення у жіночому роді назв професій, постійного заняття, посад, оскільки тенденція до розрізнення за статтю іменників з таким значенням стає дедалі помітнішою.

У новогрецькій мові наявні різні способи співвіднесення за статтю пар іменників, що називають осіб за професією, посадою, званням: суфіксальна деривація, композиція, юкстапозиція, вживання артиклів чоловічого або жіночого роду при збереженні словозмінної

парадигми іменника чоловічого роду. Найпродуктивнішим з них є суфіксальна деривація [1: 30].

Іменники жіночого роду на позначення професій, роду занять, звань утворюються за допомогою суфіксального способу від відповідних іменників чоловічого роду з суфіксами: *-τζής, -άς, -εας, -άρης, -έρης, -άριος, -στής, -κτής, -της, -ος*. Ми не розглядаємо іменники жіночого роду на позначення професій, що утворюються від афіксоїдів типу *-λόγ(ος), -γραφ(ος), -ποι(ος), -κομ(ος), -νομ(ος), -τροφ(ος)*. Такі іменники жіночого роду утворюються за допомогою суфіксів *-τρια/τρα, -ισσα, -ίνα, -ού, -ίστα, -έσα, -έσσα, -ίδα, -αινα, -ειρα, -εύς, -α, -η*.

На основі тлумачного словника новогрецької мови Е.Кріараса було проведено кількісний підрахунок відповідних іменників жіночого роду.

Таблиця – Частотність використання суфіксів жіночого роду

<i>Суфікс</i>	<i>Кількість іменників</i>
<i>-τρια</i>	212
<i>-τρα</i>	15
<i>-ισσα</i>	117
<i>-ίνα</i>	27
<i>-ού</i>	20
<i>-α</i>	12
<i>-ίστα</i>	6
<i>-έσα</i>	2
<i>-έσσα</i>	1
<i>-ίδα</i>	4
<i>-αινα</i>	2
<i>-η</i>	2
<i>-εύς</i>	2
<i>-ειρα</i>	1

Найпоширенішим виявився суфікс *-τρια*. Він трапляється у 212 іменниках жіночого роду. Він також представлений варіантом *-τρα*, який вживається не так часто (лише у 15 іменниках). Ще одним дуже поширеним суфіксом є суфікс *-ισσα*, за допомогою якого було утворено 117 іменників жіночого роду.

Як уже згадувалося вище, суфікс жіночого роду *-τρια* є найпоширенішим при утворенні жіночого відповідника на позначення професій. У більшості випадків він утворюється від іменників чоловічого роду з наголошеними суфіксами *-τής, -στής* (у 149 іменниках жіночого роду): *ο αθλητής (спортсмен) – η αθλήτρια, ο ανακαινιστής (реставратор) – η ανακαινίστρια, ο ανακριτής (слідчий) – η ανακρίτρια, ο αναλυτής (аналітик) – η αναλύτρια, ο δαμαστής (приборкувач) – η δαμάστρια, ο διακοσμητής (декоратор) – η διακοσμήτρια, ο διευθυντής (директор) – η διευθύντρια, ο εκτελωνιστής (митник) – η εκτελωνίστρια, ο επισκευαστής (ремонтник) – η επισκεύαστρια, ο θεραπευτής (терапевт) – η θεραπεύτρια, ο καθαριστής (прибиральник) – η καθαρίστρια, ο καθηγητής (викладач) – η καθηγήτρια, ο κατασκευαστής (будівник, конструктор) – η κατασκευάστρια, ο λογιστής (бухгалтер) – η λογίστρια, ο μαθητής (учень) – η μαθήτρια, ο μεταφραστής (перекладач) – η μεταφράστρια, ο παρουσιαστής (ведучий) – η παρουσιάστρια, ο προπονητής (тренер) – η προπονήτρια, ο πωλητής (продавець) – η πωλήτρια, ο τραγουδιστής (співак) – η τραγουδίστρια, ο φοιτητής (студент) – η φοιτήτρια, ο χορευτής (танцюрист) – η χορεύτρια* тощо.

Іменники жіночого роду з суфіксом *-τρια* також утворюються від іменників чоловічого роду з ненаголошеними суфіксами *-της, -στης, -κτης* (40 іменників жіночого роду). Такі іменники чоловічого роду можуть бути як простими похідними, так і композитами: *ο γλύπτης (скульптор) – η γλύπτρια, ο εκδότης (видавець) – η εκδότρια, ο επόπτης (наглядач) – η επόπτρια, ο εργάτης (робітник) – η εργάτρια, ο κλώστης (прядильник) – η κλώστρια, ο κόπτης (закрійник) – η κόπτρια, ο κυβερνήτης (правитель) – η κυβερνήτρια, ο μεσίτης (маклер) – η μεσίτρια, ο μουσικοσυνθέτης (композитор) – η μουσικοσυνθέτρια, ο υπηρέτης (слуга) – η υπηρέτρια*,

φαρμακογνώστης (спеціаліст з фармакогнозії) – η φαρμακογνώστρια, ο χαράκτης (різьбяр) – η χαράκτρια, ο χαλκοπλάστης (лудильник) – η χαλκοπλάστρια, ο ψάλτης (співець) – η ψάλτρια.

Зрідка іменники жіночого роду з суфіксом –τρια утворюються від іменників чоловічого роду з суфіксом –ίστας (10 іменників). Переважно це є іменники, що позначають назви музикантів: ο αρπίστας (арфіст) – η αρπίστρια, ο βιολοντσελίστας (віолончеліст) – η βιολοντσελίστρια, ο κιθαρίστας (гітарист) – η κιθαρίστρια, ο μπαсіστας (басист) – η μπαсіστρια, ο τζαζίστας (джазист) – η τζαζίστρια, ο τρομπετίστας (трубач) – η τρομπετίστρια. Іншими такими іменниками є: ο βολεϊμπολίστας (волейболіст) – η βολεϊμπολίστρια, ο γραфісτας (графічний дизайнер) – η γραфісτρια, ο κεραмісτας (кераміст) – η κεραмісτρια, ο тенίστας (тенісист) – η тенίστρια.

Загалом, назви музикантів, оформлені у жіночому роді, утворюються переважно за допомогою суфікса –τρια від іменників чоловічого роду з суфіксом –ίστας, як вказано вище, або наголошеним суфіксом –σής: ο βιολιστής (скрипаль) – η βιολίστρια, ο τρομπονιστής (тромбоніст) – η τρομπονίστρια, ο τυμπανιστής (барабанщик) – η τυμπανίστρια.

Назви спортсменів, оформлених у жіночому роді утворюються переважно за допомогою суфікса –τρια від іменників чоловічого роду з наголошеним суфіксом –σής, –τής: ο ακοντιστής (метальник списа) – η ακοντίστρια, ο αλεξιπτωτιστής (парашутист) – η αλεξιπτωτίστρια, ο αλπινιστής (альпініст) – η αλπινίστρια, ο γυμναστής (гімнаст) – η γυμνάστρια, ο κολυμβητής (плавець) – η κολυμβήτρια, ο παλαιστής (борець) – η παλαίστρια, ο ποδηλατιστής (велосипедист) – η ποδηλατίστρια, ο σκακιστής (шахіст) – η σκακίστρια, ο υδατοσφαιριστής (ватерполіст) – η υδατοσφαιρίστρια; з ненаголошеним суфіксом –της: ο άλτης (стрибун) – η άλτρια, ο αναβάτης (вершник) – η αναβάτρια; або суфіксом –ίστας: ο βολεϊμπολίστας (волейболіст) – η βολεϊμπολίστρια, ο тенίστας (тенісист) – η тенίστρια.

Варіантом суфікса –τρια є суфікс –τρα. Він зустрічається не так часто, лише у 15 іменниках Майже в усіх випадках паралельно з цим суфіксом вживається інший: -τρια або –ισσα, наприклад: ο αρχιτεχνίτης (старший майстер, прораб) – η αρχιτεχνίτρα/αρχιτεχνίτισσα, ο γαζωτής (кравець) – η γαζώτρια/γαζώτρα, ο μεσίτης (маклер) – μεσίτρια/μεσίτρα, ο σιδερωτής (прасувальник) – η σιδερώτρα/σιδερώτρια, ο υφαντής (ткач) – η υφάντρια/υφάντρα, ο χρυσοκεντητής (вишивальник по золоту) – η χρυσοκεντήτρα/χρυσοκεντήτρια, ο αρπίστας/αρπιστής(арфіст) – η αρπίστρια/αρπίστρα тощо. Виняток з цього становлять іменники: ο μαντευτής (віщун) – η μαντεύτρα, ο ράφτης (кравець) – η ράφτρα, ο τεχνίτης (ремісник) – η τεχνίτρα. Суфікс –τρα частіше вживається в розмовному стилі.

Іншим дуже поширеним суфіксом іменників жіночого роду на позначення професій, звань, роду занять є суфікс –ισσα. Він зустрічається у 117 іменниках. Іменники жіночого роду з таким суфіксом найчастіше утворюються від іменників чоловічого роду на –ης (85 іменників). Сюди ми відносимо іменники з суфіксами –της, –άρης, –έρης, композити з другою основою –πώλης, –πλάστης, іменники з афіксоїдом –άρχ(ης).

Іменники чоловічого роду на –ης, від яких утворюються іменники жіночого роду з суфіксом –τρια, часто є композитами з другою основою –πώλης “продавець чого-небудь” або “власник магазину”: ο ανθοπώλης (продавець квітів) – η ανθοπώλισσα, ο βιβλιοπώλης (продавець книг) – η βιβλιοπώλισσα, ο βιβλιοχαρτοπώλης (продавець книг і паперу) – η βιβλιοχαρτοπώλισσα, ο καπνοπώλης (продавець тютюну) – η καπνοπώλισσα, ο κρεοπώλης (продавець м'яса) – η κρεοπώλισσα, ο λαχανοπώλης (продавець овочів) – η λαχανοπώλισσα, ο орνιθοπώλης (продавець птахів) – η орνιθοπώλισσα, ο παγοπώλης (продавець штучного льоду) – η παγοπώλισσα, ο παλαιοβιβλιοπώλης (продавець старих книг) – η παλαιοβιβλιοπώλισσα, ο παλαιοπώλης (лахмітник) – η παλαιοπώλισσα, ο υαλοπώλης (власник магазину скловиробів) – η υαλοπώλισσα, ο χαλκοπώλης (власник магазину мідних виробів) – η χαλκοπώλισσα, ο χαρτοπώλης (власник магазину паперових виробів) – η χαρτοπώλισσα.

За цим принципом було утворено назви продавців інших товарів та власників магазину: ο μανάβης (продавець городини й садовини) – η μανάβισσα, ο καταστηματάρχης (власник магазину) – η καταστηματάρχισσα, ο μπακάλης (бакалійник) – η μπακάλισσα. Щоправда в останній парі іменників паралельно з суфіксом –ισσα функціонує суфікс –αινα – η μπακάλαινα і означає дружину бакалійника.

Від суфікса іменника чоловічого роду *-άρης* іменники жіночого роду на позначення професій утворюються тільки за допомогою суфікса *-ισσα* (15 іменників): *ο αγελαδιάρης* (пастух) – *η αγελαδιάρισσα*, *ο αρκουδιάρης* (дресирувальник) – *η αρκουδιάρισσα*, *ο βαρκάρης* (човняр) – *η βαρκάρισσα*, *ο γιδάρης* (козопас) – *η γιδάρισσα*, *ο εκκλησιάρης* (світська особа, що допомагає священнику) – *η εκκλησιάρισσα*, *ο καβαλάρης* (кавалерист) – *η καβαλάρισσα*, *ο каματάρης* (робітник, що займається важкою працею) – *η каματάρισσα*, *ο καμηλάρης/καμηλάτης* (погонщик верблюдів) – *η καμηλάρισσα*, *ο καρβουνιάρης* (вугляр) – *η καρβουνιάρισσα*, *ο λουτράρης* (власник лазні) – *η λουτράρισσα*, *ο περιβολάρης* (садівник) – *η περιβολάρισσα*, *ο πορτάρης* (порт'є) – *η πορτάρισσα*, *ο ταβερνιάρης* (господар таверни) – *η ταβερνιάρισσα*, *ο φουρνάρης* (пекар) – *η φουρνάρισσα*. У парі слів *ο βαρκάρης* (човняр) – *η βαρκάρισσα* іменник *η βαρκάρισσα* позначає дружину човняра. У парі *ο καρβουνιάρης* (вугляр) – *η καρβουνιάρισσα*, іменник *η καρβουνιάρισσα* означає і професію, і дружину вугляра.

Від суфікса *-έρης* утворюється незначна кількість іменників жіночого роду на позначення професій (всього 5 іменників) переважно з суфіксами *-ισσα* або *-α*: *ο καμηλιέρης* (погонич верблюдів) – *η καμηλιέρισσα*, *ο λαντζιέρης* (посудник) – *η λαντζιέρα/λαντζιέρισσα*, *ο λοκαντιέρης* (власник ресторану) – *η λοκαντιέρα*, *ο πορτιέρης* (порт'є) – *η πορτιέρισσα*, *ο τιμονιέρης* (рульовий) – *η τιμονιέρισσα*.

Окрім суфікса *-τρια/τρα*, на позначення назв спортсменів у жіночому роді використовується суфікс *-ισσα*: *ο κωπηλάτης* (плавець) – *η κωπηλάτισσα*, *ο ποδηλάτης* (велосипедист) – *η ποδηλάτισσα*.

Іменники жіночого роду зі значенням фаху з суфіксом *-ισσα* утворюються від групи іменників чоловічого роду з афіксоїдом *-άρχ(ης)*: *ο γυμνασιάρχης* (директор гімназії) – *η γυμνασιάρχισσα/γυμνασιάρχινα*, *ο εργοστασιάρχης* (власник заводу) – *η εργοστασιάρχισσα*, *ο θιασάρχης* (керівник театральної трупи) – *η θιασάρχισσα*, *ο καταστηματάρχης* (власник магазину) – *η καταστηματάρχισσα*, *ο κοινοτάρχης* (голова спільноти) – *η κοινοτάρχισσα*, *ο λυκειάρχης* (директор ліцею) – *η λυκειάρχισσα*, *ο τμηματάρχης* (завідувач відділу) – *η τμηματάρχισσα*.

Іменники жіночого роду з суфіксом *-ισσα* утворюються також від таких іменників на *-ης*: *ο ακροβάτης* (акробат) – *η ακροβάτισσα*, *ο αστροναύτης* (астронавт) – *η αστροναύτισσα*, *ο διπλωμάτης* (дипломат) – *η διπλωμάτισσα*, *ο ιστοριοδίφης* (історик) – *η ιστοριοδίφισσα*, *ο ορειβάτης* (альпініст) – *η ορειβάτισσα*, *ο πολυτεχνίτης* (різносторонній майстер) – *η πολυτεχνίτισσα* тощо.

Від іменників чоловічого роду з ненаголошеним суфіксом *-ας* співвідносні іменники жіночого роду творяться переважно за допомогою суфікса *-ισσα* (16 іменників): *ο αρχιδούκας* (герцог) – *η αρχιδούκισσα*, *ο αρχιτέκτονας* (архітектор) – *η αρχιτεκτόνισσα*, *ο δούκας* (герцог) – *η δούκισσα/δουκέσα*, *ο εμπειρογνώμονας* (експерт) – *η εμπειρογνώμονισσα*, *ο επιστήμονας* (науковець) – *η επιστημόνισσα*, *ο ιερέας* (жрець) – *η ιέρεια/ιέρισσα*, *ο λέκτορας* (лектор) – *η λεκτόρισσα*, *ο μάγειρας* (кухар) – *η μαγείρισσα*, *ο μάστορας* (майстер) – *η μαστόρισσα*, *ο πρίγκιπας* (принц) – *η πριγκίπισσα/πριγκιπέσα*. Від іменників з наголошеним суфіксом *-άς* такі іменники утворюються зрідка (2 іменники): *ο βασιλιάς* (король) – *η βασίλισσα*, *ο γναφιάς* (валяльник) – *η γνάφισσα*.

Досить поширеним є творення іменників жіночого роду за допомогою суфікса *-ισσα* на позначення фаху осіб від іменників чоловічого роду з ненаголошеним суфіксом *-ος* (13 іменників): *ο διάκονος* (дяк) – *η διακόνισσα*, *ο διδάσκαλος* (викладач) – *η διδασκάλισσα*, *ο έμπορος(ας)* (торговець) – *η έμπορος/εμπορίσση*, *ο καπετάνιος* (капітан) – *η καπετάνισσα*, *ο μουσικοδιδάσκαλος* (викладач музики) – *η μουσικοδιδασκάλισσα*, *ο ξενοδόχος* (господар готелю) – *η ξενοδόχα/ξενοδόχισσα*, *ο ρεκλαμαδόρος* (рекламодавець) – *η ρεκλαμοδόρισσα*, *ο σεβιτόρος* (офіціант) – *η σεβιτόρα/σερβιτόρισσα*. Зрідка цей суфікс використовується при творенні іменників жіночого роду з відповідним значенням від іменників чоловічого роду з наголошеним суфіксом *-ός* (2 іменники): *ο βοσκός* (пастух) – *η βόσκισσα*, *ο γιατρός* (лікар) – *η γιατρίνα/γιατρέσσα/γιάτρισσα*. В останньому випадку значення “жінка-лікар” передають лише іменники *η γιατρέσσα* та *η γιάτρισσα*, а іменник *η γιατρίνα* означає дружину лікаря.

Іменники жіночого роду зі значенням професії також утворюються за допомогою суфікса *-ισσα* від іменників чоловічого роду з суфіксом *-εας* (2 іменники): *ο γραμματέας*

(секретар) - η γραμματίσσα/γραμματεὺς, ο συγγραφέας (писменник) – η συγγράφισσα/συγγραφεύς. У цих двох парах паралельно з іменником з суфіксом –ισσα використовується іменник жіночого роду з суфіксом –ευς, який є залишком з давньогрецької мови, і тому вживається лише у науковому та офіційно-діловому стилях.

Отже, суфіксальний спосіб творення іменників жіночого роду на позначення професій у новогрецькій мові є домінантним. Найпоширенішими суфіксами для творення іменників жіночого роду з таким значенням є суфікси -τρια та –ισσα.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Клименко Н. Формально-граматична і семантична структура категорії роду іменника в новогрецькій та східнослов'янських мовах //Лінгвістичні студії Донецького ун-ту. – 2002. – вип.9. - С. 15 – 31.
2. Κριαρά Ε. Λεξικό της σύγχρονης ελληνικής δημοτικής γλώσσας. – Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 1998. – 1590 σ.
3. Τριανταφυλλίδης Μ. Νεοελληνική γραμματική της δημοτικής. – Θ/κη: ΟΕΣΒ, 1996 – 456 σ.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олена Тищенко – аспірантка кафедри елліністики Київського національного університету ім. Т.Шевченка
Наукові інтереси: функціональна граматики новогрецької мови.

СПОСОБЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ НАПРАВЛЕНИЯ ПРОИЗВОДНОСТИ В ОТГЛАГОЛЬНОМ ИМЕННОМ СЛОВООБРАЗОВАНИИ

Елена ХЛЫПАЛО (Горловка, Украина)

У статті розглянуто засоби встановлення напрямку походження у парах дієслово-іменник у німецькій мові. Автор описує прості та складні випадки встановлення походження іменника від дієслова.

The derivation determination methods are investigated in this paper. The author describes simple and complicated cases of derivation of the noun from the verb.

Вводные замечания. В отглагольном словообразовании немецкого языка выделяется значительный по численности и спектру значений класс лексики – производные имена существительные, напр.: *putzen* ‘чистить вещи’ → *der Putz* ‘грязные вещи’; *das Putzen* ‘чистка’; *der Putzer* ‘чистильщик, денщик’; *die Putzerei* ‘долгая чистка, химчистка’; *die Putzete* ю.-нем. ‘генеральная уборка’. Как отмечает Е.С.Кубрякова, отличительным признаком производного слова является...его семантическая обусловленность другим словом [16:11].

Терминологический инвентарь. Понятия деривационных, мотивационных отношений и отношений производности являются одними из наиболее важных теоретических понятий словообразования. Деривационные отношения описываются в лингвистической литературе как отношения словообразовательной производности, для которых обязательным является сочетание формальной производности и семантической мотивированности [13:196; 21:37].

Вероятно, ни одно исследование по словообразованию не обходится без описания семантического и морфологического соотношения мотивированного и мотивирующего слова, поскольку раскрытие семантических и формальных отношений между производными и производящими словами имеет исключительную важность для исследования лексического состава языка, и установление направления мотивации представляет собой неотъемлемую часть словообразовательного анализа [12:374].

Роль мотивации неоднократно отмечалась в лингвистической литературе [1; 6; 13; 15; 17; 20; 24; 25; 27;29; 31; 34; 36]. Мотивация лежит в основе механизма порождения новых слов, поэтому с ее определения и начинается словообразовательный анализ [7:32]. В.Н.Немченко определяет мотивацию как формально-семантические, словообразовательные отношения синхронически производного слова с его производящим [21:57]. Учитывая то, что синхронный метод описания языка, который был положен в основу данного исследования, является сферой оперирования термином „мотивированность”, необходимо объяснить также обращение к термину „производность”: он используется как маркер формальной, т.е. структурной, соотношенности слов.

Способы определения направления производности. Определение деривационных отношений, т. е. производности по форме и мотивированности по смыслу, между глаголом и